

НАЦІОНАЛЬНА АСОЦІАЦІЯ
АДВОКАТІВ УКРАЇНИ

КОРИСНІ УЗАГАЛЬНЕННЯ ДЛЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ

ВИПУСК 1

узагальнення підготовлені
КОМІТЕТОМ НАЦІОНАЛЬНОЇ АСОЦІАЦІЇ АДВОКАТІВ УКРАЇНИ
З ПИТАНЬ ЗАХИСТУ ПОСТРАЖДАЛИХ
ВІД ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ,
КОМПЕНСАЦІЙНИХ МЕХАНІЗМІВ ТА ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОГО
ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІДНОВЛЕННЯ

ЗМІСТ

<u>СКРОЧЕННЯ НАЗВ</u>	<u>3</u>
<u>1. Як пов'язати поранення із захистом Батьківщини</u>	<u>5</u>
<u>2. Як правильно оформити відпустку для лікування за рішенням ВЛК?</u>	<u>9</u>
<u>3. Як військовослужбовцю отримати додаткову винагороду у розмірі до 100 000 гривень за виконання бойових (спеціальних) завдань?</u>	<u>11</u>
<u>4. Як військовослужбовцю отримати додаткову винагороду у розмірі 100 000 гривень після поранення?</u>	<u>13</u>
<u>5. Матеріальна допомога для вирішення соціально-побутових питань</u>	<u>15</u>
<u>6. Отримання статусу учасника бойових дій (самостійно)</u>	<u>16</u>
<u>7. Виплати військовослужбовцю після звільнення</u>	<u>17</u>
<u>8. Житло для військовослужбовців від держави</u>	<u>19</u>

СКОРОЧЕННЯ НАЗВ

1. Положення про військово-лікарську експертизу в Збройних Силах України, затверджене наказом Міністерства оборони України №402 від 14.08.2008 – **Положення №402**.
2. Постанова Кабінету Міністрів України від 28.02.2022 №168 «Питання деяких виплат військовослужбовцям, особам рядового і начальницького складу, поліцейським та їх сім'ям під час дії воєнного стану» – **Постанова №168**.
3. Закон України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» від 20.12.1991 №2011-XII – **Закон №2011-XII**.
4. Закон України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» від 22.10.1993 №3551-XII – **Закон №3551-XII**.
5. Військово-лікарська комісія – **ВЛК**.
6. Медико-соціальна експертна комісія – **МСЕК**.
7. Експертні команди з оцінювання повсякденного функціонування особи – **ЕКОПФО**.
8. Наказ Міністерства оборони України від 31.12.2024 №879 «Про затвердження форм первинної облікової документації, що використовуються під час надання тактичної догоспітальної допомоги та медичної допомоги на догоспітальному етапі під час ведення воєнних (бойових) дій та підготовки сил безпеки і сил оборони до застосування за призначенням» – **Наказ №879**.
9. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.08.2023 №901 «Про затвердження Порядку здійснення в особливий період обміну медичними та іншими документами військовослужбовців між закладами охорони здоров'я державної та комунальної власності, державними установами Національної академії медичних наук, в яких військово-службовці перебували (перебувають) на лікуванні, військовими частинами і територіальними центрами комплектування та соціальної підтримки» – **Постанова №901**.
10. Військова частина – **в/ч**.
11. Територіальний центр комплектування та соціальної підтримки – **ТЦК та СП**.
12. Наказ Міноборони від 14.08.2008 №402 «Про затвердження Положення про військово-лікарську експертизу в Збройних Силах України» – **Наказ Міноборони від 14.08.2008 №402**.
13. Посвідчення учасника бойових дій – **посвідчення УБД**.
12. Постанова Кабінету Міністрів України від 15.11.2025 №1338 «Про деякі питання запровадження оцінювання повсякденного функціонування особи» – **Постанова №1338**.
15. Інструкція про організацію виконання Положення про проходження громадянами України військової служби у Збройних Силах України, затвердженої наказом Міністерства оборони України №170 від 10.04.2009 – **Інструкція №170**.
16. Військова служба правопорядку у Збройних Силах України – **ВСП**.

17. Порядок виплати грошового забезпечення військовослужбовцям Збройних Сил України та деяким іншим особам, затверджений наказом Міністерства оборони України №260 від 07.06.2018 – **Наказ №260**.

18. Протиповітряна оборона – **ППО**.

19. Міністерства оборони України – **МОУ**.

20. Постанова Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2017 №704 «Про грошове забезпечення військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу та деяких інших осіб» – **Постанова №704**.

21. Постанова Кабінету Міністрів України від 22 серпня 2023 р. №887 «Про внесення змін до Порядку надання та позбавлення статусу учасника бойових дій осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і брали безпосередню участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення чи у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Донецькій та Луганській областях, забезпеченні їх здійснення, у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України» – **Постанова №887**.

22. Постанова Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 р. №413 «Про затвердження Порядку надання та позбавлення статусу учасника бойових дій осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і брали безпосередню участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення чи у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Донецькій та Луганській областях, забезпеченні їх здійснення, у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України» – **Постанова №413**.

23. Наказ Міністерства оборони України від 10 листопада 2022 року №369 «Про затвердження Положення про комісії Міністерства оборони України з питань розгляду матеріалів про визнання учасниками бойових дій, учасниками війни та вирішення спірних питань щодо зарахування окремих періодів служби до вислуги років та Інструкції про порядок видачі в Міністерстві оборони України посвідчень учасника бойових дій, нагрудних знаків «Ветеран війни – учасник бойових дій» та листів талонів на право одержання ветеранами війни проїзних квитків з 50-відсотковою знижкою їх вартості» – **Наказ №369**.

24. Закон України «Про індексацію грошових доходів населення» №1282-XII від 03.07.1991 – **Закон №1282-XII**.

25. Постанова Кабінету Міністрів України від 17 липня 2003 року №1078 «Про затвердження Порядку проведення індексації грошових доходів населення» – **Постанова №1078**.

26. Постанова Кабінету Міністрів України від 16 березня 2016 р. №178 «Про затвердження Порядку виплати військовослужбовцям Збройних Сил, Національної гвардії, Служби безпеки, Служби зовнішньої розвідки, Державної прикордонної служби, Державної спеціальної служби транспорту, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації і Управління державної охорони грошової компенсації вартості за неотримане речове майно» – **Постанова №178**.

27. Постанова Кабінету Міністрів України від 17 вересня 2014 року №460 «Про затвердження Порядку та умов виплати деяким категоріям військовослужбовців одноразової грошової допомоги у разі звільнення з військової служби» – **Постанова №460**.

28. Закон України «Про відпустки» №504/96-ВР від 15.11.1996 – **Закон №504/96-ВР**.

29. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 №322-VIII – **КЗпП**.

30. Центр надання адміністративних послуг – **ЦНАП**.

31. Постанова Кабінету Міністрів України від 3 серпня 2006 року №1081 Про затвердження Порядку забезпечення військовослужбовців та членів їх сімей житловими приміщеннями – **Постанова №1081**.

1. ЯК ПОВ'ЯЗАТИ ПОРАНЕННЯ ІЗ ЗАХИСТОМ БАТЬКІВЩИНИ?

Причинний зв'язок поранення, травми, контузії, каліцтва встановлюється військово-лікарською комісією відповідно до вимог глави 21 розділу II Положення №402.

Чому важливо підтвердити зв'язок поранення із захистом Батьківщини?

Встановлення такого зв'язку має значення для отримання (Закон №2011-XII, Закон №3551-XII):

1) додаткової грошової винагороди у розмірі 100 000 гривень щомісяця у зв'язку з перебуванням на стаціонарному лікуванні, зокрема отримують медичну та/або реабілітаційну допомогу (у тому числі за кордоном), включаючи час переміщення з одного закладу охорони здоров'я до іншого, або перебувають у відпустці для лікування після поранення (контузії, травми або каліцтва) у зв'язку із отриманням тяжкого поранення (абз. 4 п. 1² Постанови №168);

2) одноразової грошової допомоги у разі встановлення інвалідності:

- I група – **400-кратний** прожитковий мінімум;
- II група – **300-кратний** прожитковий мінімум;
- III група – **250-кратний** прожитковий мінімум;

3) пріоритетності під час отримання **медичних послуг, реабілітації та протезування;**

4) пенсійного забезпечення;

5) додаткових пільг у разі отримання **статусу особи з інвалідністю внаслідок війни.**

Основні документи для встановлення причинного зв'язку поранення із захистом Батьківщини:

1. Первинна медична карта (форма 100, форми №001/о та №002/о) (Наказ №879).

- Така форма видається лікарем, що надає невідкладну швидку допомогу, або у військовій частині.
- Це перший і найважливіший документ, який оформлюється безпосередньо після евакуації з поля бою та надання первинної медичної допомоги.

2. Довідка про обставини травми (поранення, контузії, каліцтва)

- Цей документ є ключовим для встановлення причинного зв'язку із захистом Батьківщини.
- Довідку видає командир військової частини.
- Вона містить детальну інформацію про обставини, за яких було отримано травму (поранення, контузію, каліцтво).
- Довідка про обставини травми може формуватися і передаватися в електронному вигляді.

3. Висновок ВЛК

За результатами лікування військовослужбовець направляється на військово-лікарську комісію, яка формує: довідку ВЛК або свідоцтво про хворобу та встановлює:

- причинний зв'язок поранення з військовою службою;
- ступінь придатності до військової служби;
- потребу в лікуванні, відпустці, протезуванні тощо.

4. Рішення ЕКОПФО

З 1 січня 2025 року замість МСЕК діють ЕКОПФО, які встановлюють:

- групу інвалідності;
- ступінь втрати працездатності у відсотках;
- потребу в допоміжних засобах реабілітації.

АЛГОРИТМ ДІЙ

Етап 1 (регулює Наказ №879, яким затверджено форми первинної облікової документації №001/о «Первинна медична картка» та Інструкція щодо її заповнення).

Якщо ви отримали поранення (контузію, травму або каліцтво) в районі ведення бойових дій:

1. зберігайте первинну медичну карту, яку заповнює медик після надання першої допомоги. Цей документ повинен супроводжувати вас на всіх етапах лікування;

2. перевірте правильність даних, особливо правильність написання вашого прізвища, імені, по батькові та номера військової частини;

3. після евакуації з поля бою передайте первинну медичну карту медичному персоналу закладу охорони здоров'я, куди вас доставили, але зробіть копію / фото цього документа для себе.

Етап 2 (регулює Постанова №901).

Якщо ви перебуваєте у військовій частині

1. Зв'яжіться з безпосереднім командиром та переконайтеся, що він подав рапорт про поранення (травму, контузію) до штабу військової частини.

2. Якщо рапорт не було подано, самостійно складіть такі документи:

- пояснення про обставини поранення;
- рапорт на ім'я командира військової частини з проханням видати довідку про обставини травми;
- за можливості, додайте пояснення 2-3 свідків, які були з вами в момент поранення.

3. Подайте документи до військової частини одним зі способів:

- особисто (прибудьте до штабу, подайте документи до стройової частини, отримайте підпис, дату та печатку в/ч на вашій копії);
- через ТЦК та СП або через заклад охорони здоров'я (якщо ви перебуваєте поза межами в/ч);
- за допомогою поштового зв'язку «Укрпошта» цінним листом з описом вкладення та повідомленням про вручення.

Важливо! Рапорт – це обов'язкова підстава для службового розслідування.

Якщо ви перебуваєте на лікуванні

1. Повідомте посадову особу госпітально про потребу отримання довідки про обставини травми.

2. Заклад охорони здоров'я зробіть запит на вашу військову частину для отримання довідки про обставини травми.

3. Підпишіть згоду на обробку та поширення персональних даних, яка потрібна для забезпечення можливості пересилання ваших медичних документів у системі електронного документообігу.

4. Проінформуйте командира про своє місцезнаходження, дату госпіталізації та відділення, в якому перебуваєте. Повідомте командиру про запит на отримання довідки про обставини травми.

Якщо ви у відпустці або вдома у процесі звільнення

1. Зверніться до найближчого ТЦК та СП (як правило, там, де стоїте на обліку).

2. Напишіть рапорт на отримання довідки про обставини травми від військової частини, в якому обов'язково зазначте форму довідки (електронна копія чи паперовий оригінал) та адресу для надсилання (ТЦК та СП, медзаклад чи домашня адреса).

Етап 3 (регулює глава 6 розділу II Наказу Мініборони №402).

1. Отримайте направлення на ВЛК від:

- начальника медичної служби військової частини (якщо ви у військовій частині);
- начальника закладу охорони здоров'я (якщо ви на стаціонарному лікуванні);
- керівника ТЦК та СП (якщо ви у відпустці або звільнені зі служби).

2. Запишіться на медогляд ВЛК через систему електронної черги. Начальник медичної служби в/ч через систему е-черги обере заклад, у якому ви проходитемете ВЛК, та визначить час і день прибуття.

3. Підготуйте документи для проходження ВЛК:

- направлення на медичний огляд ВЛК;
- медичні документи, які підтверджують розвиток захворювання або одержання травм;
- паспорт;
- військовий квиток або посвідчення офіцера;
- медичну характеристику (у визначених випадках);
- службову характеристику (у визначених випадках);
- довідку про обставини травми (у паперовому або електронному форматі);
- посвідчення УБД (за наявності);
- інші медичні документи щодо стану вашого здоров'я;
- фотокартка 3×4 см без головного убору (у разі амбулаторного огляду ВЛК).

4. Пройдіть обстеження у всіх необхідних спеціалістів ВЛК (хірург, терапевт, невропатолог, окуліст, отоларинголог, інші за медичними показаннями).

5. Переконайтеся, що у висновку ВЛК є формулювання:

«Поранення (контузія, травма, каліцтво), ТАК, пов'язане із захистом Батьківщини»;

Етап 4 (регулює Постанова №1338)

1. Отримайте направлення на ЕКОПФО від:

- лікуючого лікаря або голови ВЛК (якщо ви на стаціонарному лікуванні);
- безпосереднього командира (якщо ви у військовій частині);
- сімейного лікаря (якщо ви звільнені з військової служби).

2. Підготуйте документи для ЕКОПФО:

- паспорт або ID-картка;
- копія ідентифікаційного коду;
- військово-облікові документи;
- свідоцтво про хворобу або довідка ВЛК;
- медична документація (виписки, результати обстежень, консультативні висновки);
- індивідуальний реабілітаційний план (за наявності).

3. Виберіть зручну форму огляду ЕКОПФО:

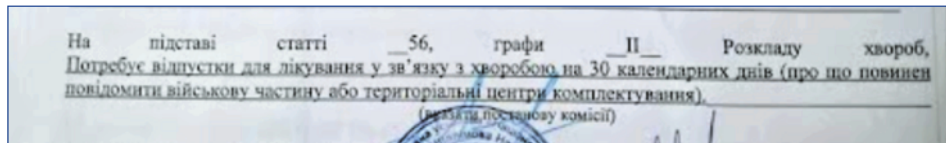
- очна (особисто прибуваєте до закладу);
- заочна (розгляд документів без вашої присутності);
- дистанційна (використання телемедицини);
- виїзна (оцінювання за місцем лікування або перебування).

4. Отримайте рішення ЕКОПФО, яке містить:

- встановлену групу інвалідності (за наявності підстав);
- встановлення причинного зв'язку (пов'язано із захистом Батьківщини);
- відсоток втрати працездатності;
- рекомендації щодо реабілітації, протезування тощо.

2. ЯК ПРАВИЛЬНО ОФОРМИТИ ВІДПУСКУ ДЛЯ ЛІКУВАННЯ ЗА РІШЕННЯМ ВЛК?

Військовослужбовцю на підставі висновку військово-лікарської комісії надається відпустка для лікування у зв'язку з хворобою або відпустка для лікування після поранення (контузії, травми або каліцтва) із збереженням грошового та матеріального забезпечення (пункт 11 статті 10-1 Закону №2011-XII та пункт 8.14 розділу VIII Інструкції №170).

- **Важливо, що військовослужбовець не може одразу після отримання рішення ВЛК поїхати у відпустку, оскільки військова частина повинна облікувати його в добовому наказі як такого, що перебуває у відпустці для лікування.**

Для цього військовослужбовцю необхідно написати рапорт про надання відпустки та отримати відпускний квиток. **Якщо цього не зробити, командування військової частини може вважати відсутність військовослужбовця самовільним залишенням військової частини, оскільки у військової частини немає офіційних підстав для його відсутності.**

Щоб офіційно оформити відпустку, військовослужбовцю необхідно особисто прибути до частини, надати документи про лікування, висновок ВЛК і написати рапорт. Лише після цього йому надають відпускний квиток, і військовослужбовець може їхати у відпустку.

Проте, коли військовослужбовцю надають відпустку для лікування згідно з рішенням ВЛК, у нього може не бути фізичної можливості доїхати до військової частини через хворобу, поранення тощо. Тому відповідно до Постанови №901 військовослужбовець може надіслати свій рапорт про надання відпустки, висновок ВЛК та медичні довідки через найближчий ТЦК та СП засобами СЕДО (системи електронного документообігу) або через медичний заклад, у якому військовослужбовець проходив лікування (якщо в цьому медичному закладі є СЕДО).

У рапорті військовослужбовець вказує, куди саме необхідно надіслати відпускний квиток: це може бути ТЦК та СП або відділ ВСП. Після отримання відпускового квитка військовослужбовець зобов'язаний стати на облік у ТЦК та СП або ВСП.

* Приклад рапорту наведено на сторінці 10.

Рапорт

Прошу надати мені, **звання Прізвище Ім'я По батькові**, відпустку для лікування після поранення (контузії, травми або каліцтва), на підставі рішення військово-лікарської комісії № _____ від _____ .202___, відповідно до пункту 11 статті 10¹ Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» терміном на _____ календарних днів з _____ .202___.

З правилами поведінки в громадських місцях, заборонаю вживання алкогольних та наркотичних речовин під час проведення відпустки ознайомлений та зобов'язуюсь їх виконувати. Зобов'язуюся повернутися вчасно.

Відпустку буду проводити за адресою: _____

Контактний телефон: _____

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 23 серпня 2023 року №901 «Про затвердження Порядку здійснення в особливий період обміну медичними та іншими документами військовослужбовців між закладами охорони здоров'я державної та комунальної власності, державними установами Національної академії медичних наук, в яких військовослужбовці перебували (перебувають) на лікуванні, військовими частинами і територіальними центрами комплектування та соціальної підтримки» документи для оформлення відпустки надсилаються через систему електронного документообігу, а саме:

1. Рапорт на надання відпустки;
2. Довідка військово-лікарської комісії № _____ від _____ .202___.

Відпустковий квиток прошу направити через систему електронного документообігу на _____ (вказати назву ТЦК та СП або ВСП)

Посада, звання

_____. _____ .202___

_____ **Ім'я ПРИЗВИЩЕ**

(підпис)

- Загальний час безперервного перебування військовослужбовця в закладах охорони здоров'я та у відпустці для лікування у зв'язку з хворобою або у відпустці для лікування після поранення (контузії, травми або каліцтва) із збереженням грошового та матеріального забезпечення не може перевищувати 12 місяців поспіль.

Якщо прогнозується, що лікування буде тривалим, то не пізніше ніж через чотири місяці від початку такого лікування військовослужбовцю потрібно пройти ВЛК, яка вирішить питання щодо потреби у тривалому лікуванні.

Це необхідно зробити для того, щоб військовослужбовцю в межах безперервного лікування протягом 12 місячного строку виплачувалося грошове забезпечення (п.9 Наказу №260).

Після завершення відпустки для лікування військовослужбовцю необхідно пройти ВЛК для вирішення питання про його придатність до подальшого проходження військової служби.

3. ЯК ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЮ ОТРИМАТИ ДОДАТКОВУ ВІНАГОРОДУ У РОЗМІРІ ДО 100 000 ГРИВЕНЬ ЗА ВИКОНАННЯ БОЙОВИХ (СПЕЦІАЛЬНИХ) ЗАВДАНЬ?

Питання виплати додаткової винагороди військовослужбовцям, які беруть безпосередню участь у бойових діях або здійсненні заходів, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, регулюється Законом №2011-XII, Постановою №168 та Наказом №260.

3.1. Особи, які мають право на отримання додаткової винагороди у розмірі 100 000 гривень (пункт 1-1 Постанови №168):

- беруть участь у бойових діях;
- забезпечують оборону України;
- захищають безпеку населення і держави від агресії РФ.

Водночас такі особи повинні перебувати у місцях:

- у зонах бойових зіткнень;
- на тимчасово окупованих територіях;
- на позиціях між нашими військами та ворогом.

Завдання, за які передбачена винагорода:

- участь у бойових діях на передовій;
- виявлення ворожих повітряних цілей;
- польоти в зонах бойових дій;
- завдання ударів по ворогу ракетними військами, артилерією або ППО;
- бойові дії на території противника;

- ураження повітряних і морських цілей ворога;
- евакуація повітряних суден під час атаки ворога;
- операції кораблів, катерів і суден у морі чи на річці;
- надання медичної допомоги в зоні бойових дій;
- відбиття атак на об'єкти, що охороняються, звільнення таких об'єктів у разі захоплення;
- розмінування територій під час виконання бойових завдань.

3.2. Розрахунок додаткової винагороди:

- особи, зазначені у пункті 3.1., мають право на отримання щомісячної додаткової винагороди у розмірі до 100 000 гривень. Така винагорода виплачується додатково до основної зарплати.
- **При цьому за військовослужбовцем зберігається основне грошове забезпечення відповідно до займаної ним посади та встановлених виплат.**

Розмір додаткової винагороди визначається пропорційно кількості днів виконання бойових (спеціальних) завдань. Розрахунок здійснюється шляхом поділу встановленого розміру винагороди на кількість календарних днів у відповідному місяці та множення на кількість днів фактичного виконання бойових (спеціальних) завдань.

У разі виконання бойових (спеціальних) завдань протягом усього календарного місяця військовослужбовець отримує повну додаткову винагороду у розмірі 100 000 гривень.

3.3. Документи, які є підтвердженням виконання бойового завдання (пункт 4 розділу XXXIV Наказу №260):

- бойовий наказ або розпорядження;
- журнал бойових дій (або вахтовий, навігаційно-вахтовий, навігаційний журнал);
- журнал ведення оперативної обстановки, бойове донесення або постова відомість (якщо це стосується охорони об'єкта, на який було здійснено напад);
- рапорт командира підрозділу, корабля чи катера, в якому зазначено участь кожного військовослужбовця (включаючи тих, хто належить до підпорядкованих або доданих підрозділів) у бойових діях чи виконанні спеціальних завдань.

3.3. Особи, які не мають права на додаткову винагороду (пункт 15 розділу XXXIV Наказу №260):

- ті, хто самовільно залишив військову частину або місце служби (дезертирував). Виплати не нараховуються за весь період відсутності, включаючи місяць повернення, оголошений наказом командира.
- ті, кого усунули від виконання службових обов'язків або відсторонили від посади. Виплати припиняються з дня усунення і до його завершення, оголошеного наказом командира.
- ті, хто відмовився виконувати бойові накази. Додаткова винагорода не виплачується за місяць, коли було зафіксовано таке порушення.
- ті, хто вживав алкоголь або наркотики на території частини, або перебував на службі у стані сп'яніння. Додаткова винагорода не виплачується за місяць, коли сталося порушення.

- особи, щодо яких судом прийнято рішення про відповідальність за кримінальні чи адміністративні правопорушення, зокрема пов'язані з корупцією.
- ті, хто добровільно здався в полон. Виплата додаткової винагороди припиняється з моменту встановлення цього факту.
- ті, хто навмисно завдав собі тілесних ушкоджень або вчинив самогубство (крім випадків доведення до самогубства, що встановлено судом). Виплати припиняються за місяць, коли сталося ушкодження або самогубство.
- ті, хто відбуває покарання на гауптвахті. Під час відбування покарання додаткова винагорода не виплачується.

3.5. Порядок дій у разі відмови у виплаті додаткової грошової допомоги:

- зверніться на гарячу лінію Міністерства оборони України за номером 1512;
- подайте скаргу до Штабу оперативного командування, якому підпорядковується ваша військова частина;
- надішліть письмове звернення рекомендованим листом з описом вкладення на адресу МОУ (або на електронну пошту МОУ) та ВСП;
- якщо не отримаєте відповіді на звернення або отримаєте відмову у здійсненні виплати, ви маєте право звернутися до адміністративного суду з позовом за захистом свого порушеного права.

4. ЯК ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЮ ОТРИМАТИ ДОДАТКОВУ ВИНАГОРОДУ У РОЗМІРІ 100 000 ГРИВЕНЬ ПІСЛЯ ПОРАНЕННЯ?

4.1. Особи, які мають право на отримання додаткової винагороди (пункт 1-2 Постанови №168):

- отримали поранення (контузії, травми, каліцтво) після введення воєнного стану, і це поранення пов'язане із захистом Батьківщини;
- перебувають на стаціонарному лікуванні в закладах охорони здоров'я (у тому числі за кордоном), включаючи час переміщення з одного закладу охорони здоров'я до іншого;
- або перебувають у відпустці для лікування після поранення (контузії, травми або каліцтва) у зв'язку з отриманням **тяжкого** поранення за висновком (постановою) військово-лікарської (лікарсько-експертної, медичної) комісії.

Важливо: якщо ви перебуваєте у відпустці для лікування після поранення, то додаткову винагороду у розмірі 100 000 гривень зможете отримати виключно у разі тяжкого поранення, що має бути підтверджено висновком ВЛК.

4.2. Розрахунок додаткової винагороди:

- особи, зазначені у пункті 4.1., мають право на отримання щомісячної додаткової винагороди у розмірі 100 000 гривень. Ця виплата здійснюється як доплата до основної зарплати.
- **Водночас за військовослужбовцем зберігається розмір щомісячного грошового забезпечення відповідно до останньої займаної ним посади.**

Додаткова винагорода нараховується пропорційно кількості днів перебування військовослужбовця на лікуванні або у відпустці для лікування.

Розрахунок здійснюється шляхом поділу встановленого розміру додаткової винагороди на кількість календарних днів у відповідному місяці та множення на кількість днів фактичного перебування на лікуванні або у відпустці для лікування. Відповідно, фактичний розмір виплати залежить від тривалості лікування та кількості календарних днів у конкретному місяці.

У разі перебування на лікуванні або у відпустці для лікування протягом повного календарного місяця військовослужбовець отримує додаткову винагороду у розмірі 100 000 гривень.

4.3. Строк виплати додаткової винагороди (пункт 9 розділу I Наказу №260):

- додаткова винагорода у розмірі 100 000 гривень виплачується щомісяця на період лікування, але не більше чотирьох місяців із дня вибуття з військової частини;
- після проходження чотирьох місяців безперервного лікування додаткова винагорода може сплачуватися на підставі висновку військово-лікарської комісії та рішення командира військової частини;
- військовослужбовцям строкової військової служби, які перебувають у відрядженнях, відпустках і на лікуванні в лікарняних закладах, грошове забезпечення виплачується за весь період перебування у відрядженнях, відпустках і на лікуванні.

4.4. Документи, які необхідно зібрати для отримання додаткової винагороди:

1. довідка про обставини травми (поранення, контузії, каліцтва) (*годаток 5 го Положення №402*);

2. або акт про нещасний випадок:

- складається начальником медичної служби військової частини, де проходить службу або перебуває у відрядженні військовослужбовець;
- містить інформацію про обставини отримання військовослужбовцем поранення (травми, контузії, каліцтва) під час захисту Батьківщини;
- складається протягом п'яти днів та у такий самий строк направляється до закладу охорони здоров'я або ТЦК та СП.
- видається у двох примірниках (один із яких направляється до ВЛК, інший – зберігається в особовій справі військовослужбовця);

3. медичний висновок (ВЛК) про ступінь тяжкості поранення (якщо Ви перебуваєте у відпустці для лікування після поранення).

4.5. Порядок дій для отримання додаткової винагороди:

- переконатися, що командир військової частини подав рапорт про подію (поранення, травму, контузію) до штабу військової частини;
- у разі, якщо рапорт не був поданий, військовослужбовцю необхідно самостійно підготувати письмове пояснення щодо обставин поранення та подати рапорт на ім'я командира військової частини;
- звернутися до начальника медичної служби військової частини для оформлення довідки про обставини отримання травми (поранення);

- у разі перебування на лікуванні у закладі охорони здоров'я – звернутися до відповідальної посадової особи такого закладу (зокрема, секретаря ВЛК, лікуючого лікаря, головного лікаря або іншої уповноваженої особи) для отримання довідки про обставини травми;
- якщо військовослужбовець перебуває у відпустці для лікування – подати рапорт до територіального центру комплектування та соціальної підтримки (ТЦК та СП) за місцем перебування для оформлення відповідної довідки;
- після отримання довідки про обставини травми командир військової частини видає наказ про призначення та виплату додаткової винагороди.

4.6. Порядок дій у разі відмови у виплаті додаткової винагороди:

- звернутися на гарячу лінію Міністерства оборони України (1512);
- подати скаргу до Штабу оперативного командування, якому підпорядковується Ваша військова частина;
- подати письмове звернення рекомендованим листом із описом вкладення на адресу Міністерства оборони України або через електронну пошту, а також до Військової служби правопорядку;
- якщо не отримаєте відповіді на звернення або отримаєте відмову у здійсненні виплати, ви маєте право звернутися до адміністративного суду з позовом за захистом свого порушеного права.

5. МАТЕРІАЛЬНА ДОПОМОГА ДЛЯ ВИРІШЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ПОБУТОВИХ ПИТАНЬ

Матеріальна допомога для вирішення соціально-побутових питань (далі – Допомога) – це окремий вид матеріального забезпечення військовослужбовців ЗСУ, виплата якого здійснюється з урахуванням **наявного фонду грошового забезпечення та виключно за підставами, визначеними дорученням Міністра оборони України**. Допомога виплачується один раз на рік у розмірі місячного грошового забезпечення військовослужбовця.

У 2026 році така Допомога передбачена *дорученням Міністра оборони України від 4 січня 2026 року №38/уг*.

Підстави для цієї виплати такі:

1. наявність у військовослужбовця інвалідності, отриманої внаслідок поранення (контузії, травми, каліцтва), пов'язаного із захистом Батьківщини;
2. сім'ям військовослужбовців, які захоплені в полон (крім військовослужбовців, які здалися в полон добровільно), є заручниками, інтерновані в нейтральних державах або зникли безвісти;
3. настання події у 2026 році або у грудні 2025 року, за умови, що право на отримання матеріальної допомоги не було реалізовано у рік настання такої події, а саме:
 - 3.1. смерть військовослужбовця, його дружини (чоловіка), дітей або батьків;
 - 3.2. народження дитини у військовослужбовця, у тому числі її усиновлення;
 - 3.3. порушення стану здоров'я військовослужбовця, його дружини (чоловіка), дітей або батьків, що підтверджується відповідними медичними документами (виписний епікриз, виписка з медичної карти амбулаторного (стаціонарного) хворого (форма №027/о), довідка про захворювання, постановва військово-лікарської комісії, висновок лікарсько-консультативної комісії), зокрема у разі:

- захворювання військовослужбовця на туберкульоз, ВІЛ/СНІД, вірусний гепатит В або С;
- перебування військовослужбовця понад 30 днів поспіль на лікуванні, реабілітації чи у відпустці для лікування у зв'язку з пораненням (контузією, травмою, каліцтвом) або захворюванням, пов'язаними із захистом Батьківщини, що потребують проведення багатетапного хірургічного лікування, протезування втраченої кінцівки, ендопротезування, трансплантації органів, індивідуального догляду або протирецидивного лікування;
- перебування військовослужбовця, його дружини (чоловіка), дітей або батьків на лікуванні онкологічного захворювання, що потребує хірургічного лікування, променевої та/або хіміотерапії, незалежно від року встановлення діагнозу;
- поранення (контузії, травми, каліцтва) військовослужбовця, пов'язаного із захистом Батьківщини, отриманого під час виконання завдань у період дії воєнного стану;
- поранення (тяжкі травми, каліцтва) дружини (чоловіка), дітей або батьків військовослужбовця, пов'язаного з військовою агресією Російської Федерації проти України.

Для того, щоб отримати матеріальну допомогу для вирішення соціально-побутових питань, необхідно подати рапорт (особисто у військовій частині або через систему електронного документообігу в ТЦК та СП) на ім'я командира. До рапорту слід додати документ, що підтверджує одну з підстав для отримання матеріальної допомоги (довідку про обставини травми (поранення, контузії, каліцтва), довідку МСЕК/витяг з рішення ЕКОПФО, свідоцтво про смерть тощо).

- **Виплата Допомоги не є автоматичною, вона здійснюється за наявності** (в поточному році служби) **фінансування, доручення Міністра оборони України та підстав у військово-службовця.**

6. ОТРИМАННЯ СТАТУСУ УЧАСНИКА БОЙОВИХ ДІЙ (САМОСТІЙНО)

Для чинних військовослужбовців

Військовослужбовець має подати рапорт на ім'я командира військової частини (органу, підрозділу) щодо надання йому комплекту документів, які є підставою для надання статусу учасника бойових дій, а саме:

1. Довідку про безпосередню участь особи у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України (Додаток 6 до Порядку №887 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 22 серпня 2023 року));

2. Не менше як один із таких документів (пункт 4 Постанови №413):

- витяги (копії) бойових донесень;
- витяги (копії) з журналів бойових дій (оперативних завдань, ведення оперативної обстановки);
- витяги (копії) з вахтових журналів;
- копії польотних листів;
- копії матеріалів спеціальних (службових) розслідувань за фактами отримання поранень, контузій, каліцтв.

Додатково можуть також догаватися інші документи, які підтверджують факт виконання бойових завдань:

- копії рапортів командирів підрозділів про виконання бойових завдань (знищення, захоплення техніки або живої сили противника);
- витяги з наказів Генерального штабу Збройних Сил України, командирів (начальників) органів військового управління, військових частин (органів, підрозділів), установ та закладів, Командувача об'єднаних сил, командувачів угруповань військ, командирів оперативно-тактичних угруповань про прибуття (вибуття) до (з) районів виконання бойових (службових) завдань;

- витяги з наказів (по стройовій частині) командирів (начальників) органів військового управління, військових частин (органів, підрозділів), установ та закладів угруповань про прибуття (вибуття) до (з) районів виконання бойових (службових) завдань;
- документи про направлення у відрядження до (з) районів виконання бойових (службових) завдань;

3. Для військовослужбовців, які перебували в полоні, – копію матеріалів службових розслідувань або копію акту службового розслідування;

4. Після отримання необхідних документів потрібно у підрозділі служби персоналу (кадровому центрі) дізнатися адресу комісії з питань розгляду матеріалів про визнання учасниками бойових дій і самостійно передати комісії пакет документів;

5. Разом із пакетом документів до комісії також необхідно передати (Наказ №369):

- рапорт (заяву) щодо розгляду документів військово-службовця;
- згоду на збір та обробку персональних даних;
- засвідчені копії сторінок паспорта громадянина України з даними про прізвище, ім'я та по батькові, видачу паспорта, місце проживання та документа про присвоєння ідентифікаційного номера або лицьового і зворотного боку паспорта громадянина України у формі картки та документа, що підтверджує місце проживання;
- дві кольорові фотокартки розміром 3×4 см на матовому папері; зображення обличчя має займати 65-70 % фотокартки.

Комісія зобов'язана у місячний строк з дня отримання документів розглянути їх та довести прийняття рішення до військовослужбовця з роз'ясненням щодо порядку отримання посвідчення учасника бойових дій (пункт 20 Постанови №413 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 12 липня 2024 р. №837).

7. ВИПЛАТИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМ, ЯКІ ЗВІЛЬНЕНІ З ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ

1. Перевірте дату виключення зі списків особового складу.

Остаточний розрахунок проводиться при звільненні, а грошове забезпечення виплачується **до дня виключення зі списків особового складу включно**. У наказі про виключення зі списків особового складу має бути зазначено також виплату одноразових додаткових видів грошового забезпечення.

2. Переконайтеся, що вам нарахували все поточне грошове забезпечення.

До грошового забезпечення входять щомісячні основні види грошового забезпечення – **посадовий оклад, оклад за військовим званням, надбавка за вислугу років**, а також щомісячні додаткові види грошового забезпечення – підвищення посадового окладу, надбавки, доплати, окремі винагороди та премія (Постанова №704, Наказ №260).

Види додаткового грошового забезпечення передбачені при звільненні з військової служби:

- індексація грошового забезпечення за період проходження служби (Закон №1282-ХІІ та Постанова №1078);
- грошова компенсація вартості за неотримане речове майно (Постанова №178);
- одноразова грошова допомога мобілізованим (Постанова №460);

- грошова компенсація за невикористану щорічну та додаткову відпустку (стаття 162 Закону №504/96-ВР, пункт 12 частини першої статті 12 Закону №3551-ХІІ, Наказ №260);
- одноразова грошова допомога (ст.15 Закону №2011-ХІІ);
- грошова допомога на оздоровлення (Розгін ХХІІІ Наказу №260);
- матеріальна допомога для вирішення соціально-побутових питань (Розгін ХХІV Наказу №260);
- додаткова винагорода в розмірі 100 тис. грн за період участі в бойових діях або у зв'язку з пораненням, пов'язаним із захистом Батьківщини (Постанова №168);
- перерахунок грошового забезпечення військово-службовця за період проходження служби з використанням показника прожиткового мінімуму (Постанова №704);
- надбавки за проходження військової служби у розмірі 65% посадового окладу з урахуванням окладу за військове звання та надбавки за вислугу років (Розгін VI Наказу №260);
- премія за особистий внесок у загальні результати служби;
- середній заробіток (грошове забезпечення) за весь час затримки розрахунку при звільненні (ст.116 КЗпП).

3. Перевірте компенсацію за невикористані відпустки.

У рік звільнення військовослужбовцю виплачується грошова компенсація за **всі невикористані дні щорічної основної відпустки**, а також **дні додаткової відпустки, у тому числі за минулі роки**. За бажанням військовослужбовця замість компенсації може бути надана відпустка з наступним виключенням зі списків особового складу.

4. Якщо маєте посвідчення УБД, окремо перевірте компенсацію за невикористану додаткову відпустку УБД.

Учасникам бойових дій законом передбачено **додаткову відпустку із збереженням заробітної плати тривалістю 14 календарних днів на рік**. У рік звільнення невикористані дні такої відпустки також підлягають грошовій компенсації. Юридично коректно писати: **компенсація за всі невикористані дні додаткової відпустки УБД за ті роки, коли право на неї існувало**.

5. Перевірте право на одноразову грошову допомогу при звільненні.

Для військовослужбовців, призваних на військову службу **за призовом під час мобілізації або за призовом осіб із числа резервів в особливий період**, при звільненні виплачується одноразова грошова допомога в розмірі **4% місячного грошового забезпечення за кожний повний календарний місяць служби, але не менш як 25% місячного грошового забезпечення**. Ця допомога обчислюється з місячного грошового забезпечення **без урахування винагород станом на день звільнення**.

6. Якщо звільнення відбувається за станом здоров'я, перевірте спеціальну підставу для виплати 50%.

Військовослужбовцям, **крім військовослужбовців строкової служби та військової служби за призовом осіб офіцерського складу**, у разі звільнення за станом здоров'я виплачується одноразова грошова допомога в розмірі **50% місячного грошового забезпечення за кожний повний календарний рік служби**. Для обчислення цієї допомоги беруться щомісячні основні та додаткові види грошового забезпечення крім винагород.

7. Окремо подайте рапорт на компенсацію за неотримане речове майно.

Грошова компенсація вартості за неотримане речове майно виплачується, зокрема, **у разі звільнення з військової служби, але за заявою (рапортом)** та на підставі наказу командира. Підставою для визначення суми є **довідка про вартість речового майна, що належить до видачі**, яку видає речова служба військової частини. Вартість визначається виходячи із закупівельної вартості майна станом на 1 січня поточного року.

8. Перевірте, чи не залишилась несплаченою допомога для оздоровлення за поточний рік.

Військовослужбовцям, крім строковиків, **один раз на рік** виплачується грошова допомога для оздоровлення в розмірі **місячного грошового забезпечення**. Якщо військовослужбовець мав на неї право, але не отримав її протягом року, під час звільнення вона виплачується на підставі наказу про виключення зі списків особового складу.

9. Перевірте, чи маєте право на матеріальну допомогу для вирішення соціально-побутових питань за поточний рік.

Матеріальна допомога для вирішення соціально-побутових питань надається військовослужбовцям, крім строковиків, **один раз на рік** у розмірі, що **не перевищує місячного грошового забезпечення**.

8. ЖИТЛО ДЛЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ВІД ДЕРЖАВИ

Питання власного дому для захисників України регулюється: Житловим кодексом України, Законом №2011-ХІІ, Законом №3551-ХІІ, постановами КМУ та іншими нормативно-правовими актами.

Скористатися правом на забезпечення житлом можна лише один раз за весь період проходження військової служби.

Хто може отримати житло:

- військовослужбовці ЗСУ з вислугою понад 20 років (крім строковиків);
- учасники бойових дій (УБД);
- особи, звільнені в запас або відставку;
- сім'ї військових, які загинули чи зникли безвісти;
- військові з інвалідністю внаслідок війни (I та II групи);
- ті, хто мешкає у непридатних або переповнених приміщеннях;
- внутрішньо переміщені особи, які мають статус УБД;
- особи, які втратили житло на тимчасово окупованих територіях

Житловий фонд формується з новобудов, вивільнених квартир, придбаних приміщень або переобладнаних об'єктів.

Військовослужбовцям житло надається згідно з чергою.

Черговість надання житла визначається за часом зарахування на облік (включення до списків осіб, що користуються правом першочергового або позачергового одержання житлових приміщень).

Позачергово:

- особам, звільненим з військової служби і визнаним особами з інвалідністю внаслідок поранення, контузії, каліцтва, одержаних під час виконання обов'язків військової служби, або захворююваням, одержаного під час проходження військової служби;
- сім'ям військовослужбовців, які загинули (померли) або пропали безвісти під час проходження військової служби.

Першочергово:

- учасники бойових дій.

Особи з інвалідністю внаслідок війни забезпечуються житлом у строк до двох років з дня взяття на квартирний облік.

Що потрібно, щоб стати на квартирний облік?

Стати на квартирний облік можна:

1. За місцем проходження військової служби. Для цього військовослужбовець подає рапорт на ім'я командира частини про зарахування на квартирний облік.

Необхідно надати документи: довідки про реєстрацію місця проживання (перебування) військовослужбовця та членів його сім'ї; документи, що підтверджують право на першочергове або позачергове отримання житла; довідку про перебування або не перебування членів сім'ї на квартирному обліку за місцем роботи.

2. За місцем проживання. Для цього необхідно звернутися до виконавчого органу місцевої ради (міської, селищної чи сільської) або до відповідного ЦНАП.

Необхідні документи: заява (підписана всіма членами сім'ї); копії паспортів та ідентифікаційних кодів; довідка про реєстрацію місця проживання; довідка про склад сім'ї; копія посвідчення УБД / інвалідності внаслідок війни; документи, що підтверджують потребу в поліпшенні житлових умов (наприклад, проживання в гуртожитку, орендованому житлі або недостатня площа).

Подані документи житлова комісія має розглянути в місячний строк.

Випадки, коли військовослужбовці знімаються з обліку громадян, які потребують поліпшення житлових умов, а саме у разі:

- 1) поліпшення житлових умов, внаслідок чого відпала потреба в наданні житла;
- 2) засудження військовослужбовця до позбавлення волі на строк понад шість місяців, крім умовного засудження;
- 3) звільнення з військової служби за службовою невідповідністю у зв'язку із систематичним невиконанням умов контракту військовослужбовцем;
- 4) подання відомостей, що не відповідають дійсності, але стали підставою для зарахування на облік;
- 5) в інших випадках, передбачених законодавством (пункт 30 Постанови №1081).

НАЦІОНАЛЬНА АСОЦІАЦІЯ
АДВОКАТІВ УКРАЇНИ

КОРИСНІ УЗАГАЛЬНЕННЯ ДЛЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ВИПУСК 1

Усі узагальнення, пам'ятки, чек-листи можна буде переглянути на сайті Національної асоціації адвокатів України за посиланням: <https://unba.org.ua/metodichni-materiali>

узагальнення підготовлені
КОМІТЕТОМ НАЦІОНАЛЬНОЇ АСОЦІАЦІЇ АДВОКАТІВ УКРАЇНИ
З ПИТАНЬ ЗАХИСТУ ПОСТРАЖДАЛИХ
ВІД ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ,
КОМПЕНСАЦІЙНИХ МЕХАНІЗМІВ ТА ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОГО
ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІДНОВЛЕННЯ